

Udskriftsdato: 14. december 2025

2009/1 BSF 231 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om fremtidssikring af kolonihaver

Ministerium: Folketinget

Forslag til folketingsbeslutning om fremtidssikring af kolonihaver

Folketinget pålægger regeringen senest i oktober 2010 at forbedre forholdene for kolonihaverne. Det skal ske ved følgende initiativer:

- Udarbejdelse af en handlingsplan for den videre udvikling af kolonihavetanken. I handlingsplanen, der skal bidrage til at fremtidssikre kolonihaverne, skal indgå overvejelser om såvel ejerformer som typer af kolonihaver, så der fortsat er et udbud af kolonihaver for både unge og ældre på rimelige vilkår.
- Sikring af, at kommunerne har mulighed for at tage sociale og rekreative hensyn ved at udleje kolonihaver til en lavere leje end markedslejen.
- Sikring af, at kolonihaver ved offentlige anlægsarbejder respekteres på lige fod med andre fritidshusområder, hvad angår forurenings- og støjgener.

Bemærkninger til forslaget

Kolonihaver er grønne oaser for mange mennesker. Det skal de fortsat være. Derfor skal kolonihavetanken moderniseres og fremtidssikres til gavn og glæde for både nuværende og kommende generationer. To store konkrete udfordringer trænger sig på for personer, der har en kolonihave. For det første er der et stort pres på lejeprisen. Det kan resultere i, at kolonihaverne bliver forbeholdt særlig velstillede borgere. For det andet er der behov for beskyttelse af kolonihaverne mod forurenings- og støjgener primært på grund af udvidelser eller anlæg af veje eller andre infrastrukturprojekter.

Fremtidssikring af kolonihaverne

Kolonihavetanken skal løbende moderniseres og udvikles, så både unge og ældre kan have glæde af de små grønne oaser. Der skal derfor udarbejdes en handlingsplan, der kan bidrage til den videre udvikling af kolonihavetanken.

Hovedparten af kolonihaverne ligger på offentligt ejede arealer og lejes ud på traditionelle vilkår til familier eller enkeltpersoner. Det bør overvejes, om andre ejerformer kan bidrage til, at den enkelte kolonihaveejers indflydelse på forholdene i sin forening og dermed et større incitament til at engagere sig i fællesskabet. Andelseje er én ejerform, men andre former kan også tænkes fremmet. Uanset ejerformen skal det sikres, at kolonihaver ikke gøres til spekulationsobjekter, men forbliver et tilbud, som er inden for rækkevidde for de mange.

Især i hovedstadsområdet, men også omkring nogle af de større provinsbyer er det ikke muligt at leje en kolonihave uden at have stået på venteliste gennem længere tid. Det betyder, at mange unge børnefamilier afskæres fra muligheden for at have et grønt åndehul i den periode, hvor børnene er små og familien bor i etagebolig. Samtidig har udviklingen ført til, at der i mange etablerede kolonihaveområder er opført huse, som prismæssigt ligger uden for unge nyetablerede og ældre pensionisters rækkevidde.

Staten har gennem mange år via Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri jordkøbsbevilling støttet nyanlæg af kolonihaver. Der er behov for at fastholde og styrke indsatsen på dette område, især med fokus på etablering af kolonihaver, der stiller mindre økonomiske krav ved anlæggelsen og dermed kan udlejes til en overkommelig leje. Som det allerede sker i flere andre europæiske lande, bør der samtidig arbejdes med projekter, hvor nye kolonihaveområder kan inkorporeres mere direkte i den bymæssige struktur.

Prisen på leje af kolonihaver

I Danmark er der i størrelsesordenen 62.000 kolonihaver, hvoraf kommunerne ejer ca. 67 pct. Den hidtidige udlejningspraksis har været, at kommunerne udlejede kolonihaverne til Kolonihaveforbundet, som videreudlejede til foreningerne på identiske vilkår. Kommunen har i denne proces udlejet til en lavere leje end den såkaldte markedsleje af hensyn til kolonihavers sociale og rekreative sigte. Denne hidtidige praksis er ikke længere gældende i alle dele af landet, eftersom Statsforvaltningen Hovedstaden i foråret 2009 vejledende udtalte, at udlejning af kolonihaver skal ske til markedsleje, da andet vil være i strid med kommunalfuldmagten. Et synspunkt, som statslige myndigheder ikke rejste i forbindelse med kolonihavelovens tilblivelse.

Hensigten med den hidtidige praksis har – ligesom det var intentionerne bag kolonihaveloven – været, at erhvervelse af en kolonihave fortsat skulle være en mulighed for pensionister, enlige og andre med forholdsvis små indtægter. Med Statsforvaltningen Hovedstadens vejledende udtalelse er det ikke længere sikkert, at kolonihaverne fortsat kan fungere som rekreative fritidsområder for den almene borger.

At udleje til markedsleje strider mod, hvad den oprindelige tanke med kolonihaverne var. Det afspejles ligeledes i kolonihavelovens almindelige bemærkninger, »at kolonihaverne bør kunne fastholdes i bymiljøet, integreres i byens grønne træk i samspil med byens andre friluftaktiviteter og bidrage til

at kvalificere det at bo i byen – også for den lavere lønnede del af befolkningen.«Ved en udlejning af kolonihaver til markedsleje vil den oprindelige tanke med kolonihaverne gå tabt, da store dele af befolkningen bliver økonomisk afskåret fra at kunne leje en kolonihave, og kolonihaver vil derfor ikke længere kunne benyttes som en afslappende oase for den almene befolkning.

Det fremgår af den daværende miljø- og energiministers tilkendegivelse i betænkningen over lovforslaget, at kommunerne selv har stor indflydelse på prisniveauet for kolonihaver, og at kommunerne selv fastsætter jordlejen. Det er dermed tydeligt, at man allerede fra kolonihavelovens udarbejdelse har været bekendt med, at kommunerne har haft muligheden for at udleje til en favorabel pris for at sikre lovens formål.

Endvidere vil det ikke være muligt objektivt at fastlægge den såkaldte markedsleje for kolonihavejord, da der ikke findes noget frit marked for jord til kolonihaveformål, hvilket gør hele diskussionen meningsløs.

Forurenings- og støjgener

Mange af de danske kolonihaver fungerer som rekreative åndehuller for byboere, som har behov for at tage væk fra byens larm og forurening og slappe af. Derfor er det problematisk, at netop dette formål udfordres af de gældende regler om støj ved kolonihaveområder, som hovedsagelig skyldes offentlige anlæg af veje og jernbaner. Således er støjgrænsen for kolonihaveområder på 64 dB, mens grænsen er på 59 dB for f.eks. sommerhusområder. Det betyder i praksis, at man i kolonihaveområder skal tolerere en støjbelastning fra veje og jernbaner, som er langt større end den, der gælder for sommerhusområder. Eftersom en kolonihave – på samme måde som sommerhuset – fungerer som et sted, hvor lejeren kan tage hen for i fred og ro at opleve naturen og restituere, er det besynderligt, at kolonihaveområder ikke respekteres på lige fod med sommerhuset eller andre fritidshusområder.

Eksempelvis vil det kommende baneprojekt mellem København og Ringsted, hvor togene kommer til at køre tæt forbi et kolonihaveområde i Brøndby Kommune, betyde, at støjen fra de op mod 100 daglige tog vil blive på op til 90 dB. Det er klart, at en så stor støjbelastning vil forhindre kolonihavernes muligheder for at leve op til formålet om at være en væsentlig del af bybefolkningens muligheder for rekreation og beskæftigelse i fritiden, som det står beskrevet i kolonihaveloven.

I det konkrete tilfælde med baneprojektet mellem København og Ringsted er der mulighed for at opsætte støjdæmpende foranstaltninger i form af f.eks. støjskærme eller facadeisolering. Ifølge Trafikstyrelsen tages denne praksis dog kun i brug for såkaldte boligområder, hvilket ikke omfatter kolonihaveområder, hvorfor de igen ikke respekteres retmæssigt.

Skriftlig fremsættelse

Mette Gjerskov (S)::

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fremtidssikring af kolonihaver.

(Beslutningsforslag nr. B 231).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.